

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Peccatis Et Gratia

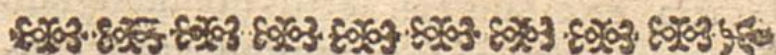
Vindalium, 1646

Cap. I. Quotuplex sit gratia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

TRACTATUS
DE GRATIA
ACTV ALI ET
Habituali, & merito
earum effectu.

CAPVT I.

Quotuplex sit gratia.

Notandum est gratiam vni-
uersim diuidi in habitua-
lem seu sanctificantem,
quæ est qualitas superna-
turalis animæ infusa pec-
cati lethalis deletiua.

Et in actualem quæ est auxilium in-
debitum quod à Deo impenditur ad bene

hic operandum, eo modo quo explicabitur.

SECTIO I.

Quotuplex sit gratia actualis.

CONCLUSIO VNICA.

GRatia actualis diuiditur in excitantem, & adiuuantem.) Ita sumitur ex Patribus, & Conciliis, ac speciatim ex Tridentino sess. 6. cap. 5. & 6. Gratia excitans etsi latius nonnunquam sumatur, propriè iuxta communem acceptionem, nihil aliud significat quàm motionem quandam supernaturalem in animo hominis diuinitus excitatam, quæ consistit in illustratione intellectus, & inspiratione voluntatis, seu in sancta cogitatione, & pio affectu, quibus Deus pulsatur cor hominis, illudque veluti dormiens excitat ad actum quandam supernaturalem, iuxta illud Apoc. 3. Ego sto ad ostium, & pulso.

Vbi nota 1. quòd quemadmodum vox illius qui dormientem excitat, profertur absque consensu dormientis, ita

gratia excitans confertur homini absque illius consensu; non quòd anima merè passiuè se habeat ad illam excitationem, est enim actus quidam vitalis qui à potentia vitali necessariò profluere debet, sed quia etsi physicè, non tamen liberè ad eam concurrat.

Nota 2. ex probabiliori sententia, Deum per se immediatè, & non interuentu alicuius qualitatis, aut motionis creatæ, pios illos motus in nobis excitare. Siquidem ex Conciliis, & Patribus, non alia videtur colligi gratia, nisi aut habitualis, quæ complectitur gratiã sanctificantem, & virtutes infusas; aut actualis, quæ in actibus quibusdam indeliberatis constituitur, nempe in sancta cogitatione intellectus, & pio voluntatis affectu.

Dices, ergo gratia pendeat à natura, quòd est Pelagianum. Distingue, nam si pendere à natura idem sit, ac pendere ab anima operante per modum naturæ seu necessariò & non liberè, conceditur; si verò sensus sit, nos viribus naturæ posse in nobis eiusmodi motus excitare, negatur; requiritur enim vt Deus in nobis eos excitet, non per virtutem aliquam creatam, & in anima receptam, sed per se immediatè in illos influendo, per con-

cursum quendam specialem, & supernaturalem à Pelagio nunquam admissum, ut patet ex lib. 1. cap. 14.

SECTIO II.

De diuisione gratia actualis in operantem & cooperantem.

CONCLUSIO VNICA.

GRatia actualis benè diuiditur in Operantem & cooperantem.) Ita colligitur ex Scriptura, Conciliis, & Patribus, quatenus sæpe aiunt, Deum in nobis, & nobiscum operari; priori enim loquendi modo indicatur gratia operans, posteriori cooperans: speciatim verò notandum est illud Augustini libro de gratia & libero cap. 17. cooperando perficit quod operando incipit, quoniam ipse ut velimus operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens. Et postea, ut ergo velimus sine nobis operatur, cum autem volumus, & sic volumus ut faciamus, nobiscum operatur.

Ex quibus Augustini verbis insurgit triplex dubitatio, prima, quo sensu ille dicat, Deum operari in nobis sine nobis,

vt velimus; cū velle sit actus à voluntate nostra elicitus. Respondeo hoc non ita debere intelligi, vt voluntas nostra merè passiuè se habeat, ad motum illum in quo gratia operans consistit; cū enim sit actus vitalis, à potentia vitali efficienter procedere debet. Sensus igitur est, gratiam operantem esse illam, qua Deus operatur in nobis vt velimus, non quidem sine nobis physicè operantibus, sed sine nobis moraliter seu liberè concurrentibus. Non enim illæ actiones nobis tribui solent, quæ fiunt sine libertate, quæque dicuntur actiones hominis; sed eæ duntaxat ad quas nos liberè determinamus, & quæ propriè actiones humanæ appellantur.

Secunda difficultas, quomodo gratia operans distinguatur ab excitante. Respondeo non distingui realiter sed tantum quoad voces, nam etiam excitans consistit in pia intellectus cogitatione, & motu voluntatis, qui actus fiunt in nobis sine nobis; quoniam Deus in nobis eos producit ante consensum nostrum liberum, etsi ad illos physicè, & vitaliter concurramus. Et hoc ipsum clarè colligitur ex verbis Augustini antea relatis: dum enim ait, ipse vt vel velimus operatur incipiens, ostendit initium salutis

nostræ à gratia operante pendere. At certum est ex Concil. Trident. sess. 6. cap. 5. initium salutis à gratia excitante procedere, ex quo sequitur, gratiam operantem ab excitante non distingui.

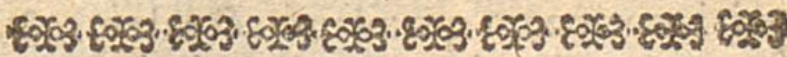
Tertia difficultas est, quod nam sit discrimen inter gratiam operantem, & cooperantem. Respondeo, idem esse discrimen inter gratias illas, ac inter gratiã excitantem, & adiuuantem; hæc enim gratiæ diuisio cum illa coincidit, vt ex dictis satis manifestum relinquitur. Itaque sicut ex probabilis sententia, eadem est gratia excitans, & adiuuans; ita illa eadem gratia qua Deus operatur in nobis vt velimus, quando vocationi consentimus, nobiscum cooperatur, adeoque simul est gratia operans, & cooperans, diuerso respectu.

Si quis tamen cum aliis putet, gratiam excitantem iuuare tantum moraliter, dicendum est eam realiter distingui ab adiuuante, quæ causalitatem realem & physicam necessariò infert; eodemque modo gratia operans, à cooperante distinguenda est.

Atque ex his collige, quid dicendum sit de alia vulgari diuisione gratiæ actualis in præuenientem, & comitantem seu subsequenter; ea enim coincidit

DE GRATIA. CAP. II. 187

cum præcedentibus : siquidem gratia
 quæ nos excitat ad bonum, & catenus
 operatur in nobis sine nobis, eadem nos
 præuenit: Quæ verò nos iuuat in actua-
 li operatione, nobisque cooperatur, ea-
 dem liberum nostrum consensum cense-
 tur comitari. Vnde eadem est gratia ex-
 citans, operans, & præueniens; eadem ad-
 iuuans, cooperans, & comitans, quæ etiã
 subsequens appellatur, quia præuenien-
 tem supponit.

CAPVT II.

*Quid sit gratia adiuuans, & quomodo
 concurrat.*

CONCLUSIO I.

GRatia adiuuans communiter sumi-
 tur pro auxilio quodam actuali or-
 dinis supernaturalis, quo voluntas ele-
 uatur, & iuuatur ad eliciendos actus qui
 facultatem illius superant.) Dubium est
 autem, an gratia adiuuans actualis requi-
 ratur, non modo ad actus supernaturales
 qui fiunt sine habitu, sed etiam ad eos qui
 procedunt à potentia habitu supernatu-
 rali instructa.